

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík
Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051
Netfang: nel@nel.is
Tilv.: 23120005

Ákvörðun nr. 48/2024

Þann 8. október 2024 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 48/2024.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá [REDACTED], dags. 11. desember 2023. Í erindinu eru gerðar athugasemdir vegna starfsaðferða og framkomu starfsmanna embættis Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu þegar höfð voru afskipti af ólöggráða syni þeirra, þann 28. ágúst 2023. Fram kemur að lögregla hafi handtekið ólöggráða son þeirra að ástæðulausu og ekki upplýst þau um málsatvik að eigin frumkvæði. Þá eru einnig gerðar athugasemdir við að handtökuskýrsla hafi ekki verið gerð fyrir en óskað var eftir gögnum málsins.

Nefndin óskaði eftir upplýsingum hjá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu þann 16. janúar 2024.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega

starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu svaraði beiðni nefndarinnar með bréfi dags. 24. janúar 2024. Meðfylgjandi voru einnig skýrsla vegna málsins og verklagsreglur embættisins.

Eftirfarandi kemur meðal annars fram í bréfi embættisins:

„Þegar höfð voru afskipti af [REDACTED] var lögregla að reyna að hafa uppá aðilum sem grunaðir voru um líkamsárás, voru á flóttu undan lögreglu, var grunur um að þeir bæru vopn og talið var að fleiri ungmenni væru í hættu. Þegar [REDACTED] var handsamaður var ekki vitað hver hann var né var vitað um aldur hans. Þegar hann hafði sagt deili á sér og vitað var að hann væri ekki einn af þeim sem leitað var, voru handjárn hans leyst strax og hann fékk að fara. Það er mat LRH að meðalhófs hafi verið gætt við afskiptin af [REDACTED] að teknu tilliti til alvarleika málsins.

Samkvæmt vinnulýsingu um afskipti lögreglu af börnum og ungmennum – skráning í Löke skal vanda til skráninga í lögreglukerfinu í málum þar sem börn og ungmenni koma við sögu. [REDACTED] var skráður í aðilabelti, sem aukaaðili 28. ágúst 2023 kl. 15:56 um leið og félagar hans. Var hann skráður sem „[REDACTED]“ sem er brotaþoli, og í félagahóp 1, sem eru félagar brotaþola. Móðir hans var skráð sem aukaaðili, forráðamaður [REDACTED], kl. 17:16. Þegar lögregla hafði lokið meðferð málsins á vettvangi hófst skýrslugerð og önnur vinna við málið. Sakborningar í málinu voru færðir til skýrslutöku, beðið eftir fulltrúum frá barnaverndarnefnd, foreldrum, lögmanni og túlkum áður en hægt var að ræða við þá. Áður en tækifæri hafði gefist til að upplýsa foreldra [REDACTED] hafði móðir hans haft samband við fjarskiptamiðstöð ríkislögreglustjóra og óskað eftir að fá símtal frá lögreglu þar sem hún vildi fá upplýsingar vegna handtöku sonar hennar. Samkvæmt 5. gr. framangreindrar verklýsingar skal lögregla að öllu jöfnu láta forráðamenn þess vita um afskipti við fyrsta tækifæri (í síðasta lagi næsta dag). Skrá skal nafn forráðamanns í málið og upplýsingar um hvenær rætt var við hann. Sökum anna við meðferð málsins var ekki búið að hafa samband við móður [REDACTED] kl. 17:09 þegar hún óskaði eftir símtali. Var það gert stuttu síðar. Sökum anna láðist að gera handtökuskýrslu strax en var hún gerð síðar.“

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaoýggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir

sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmeta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindinu er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lýtur að starfaðferðum starfsmanns embættis Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór yfir erindið og þau gögn sem bárust. Nefndin telur aðfinnsluvert að búkmyndavélar hafi ekki verið notaðar við aðgerðir lögreglu í umrætt sinn. Eftir yfirferð nefndarinnar á gögnum málsins m.t.t. skráningu lögreglu í LÖKE og skýrslugerð vegna framangreindra afskipta telur nefndin hins vegar óheppilegt að skýrslugerð hafi ekki verið lokið fyrir eins raun bar vitni en taka verður tillit til þess að málið var umfangsmikið. Þá hafi verklagsreglum verið fylgt við vinnslu málsins.

Fram kemur í erindinu að kvartendur óskuðu eftir við barnavernd að fá afrit af gögnum sem send voru barnavernd frá lögreglu og fengu þau afhent. Nefnd um eftirlit með lögreglu hefur ekki eftirlit með störfum barnaverndar.

Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum var lýst í kvörtuninni og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefndin að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega refsiverða eða ámælisverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur því ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Niðurstaða

Ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Reykjavík, 8. október 2024

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir